

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 29/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi työ- ja elinkeinokeskuksista sekä työ- ja elinkeinotoimistoista

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä toukokuuta 2008 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi työ- ja elinkeinokeskuksista sekä työ- ja elinkeinotoimistoista (HE 55/2008 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Matti Ilonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- maatalousneuvos Helena Serén, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, sisäasiainministeriö

- teknologiajohtaja Raine Hermans, Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekes
- ylitarkastaja Juha Kieksi, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- ylijohtaja Leena Tenhola, Maaseutuvirasto
- johtaja Juha S. Niemelä, Keski-Suomen TE-keskus
- johtaja Markku Gardin, Satakunnan TE-keskus
- maakuntajohtaja Esa Halme, Maakuntien liitto
- toimitusjohtaja Uljas Valkeinen, Keski-Suomen kauppakamari
- lakimies Jaana Meklin, Akava ry
- innovaatiojohtaja Hannele Pohjola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Juha Ruippo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- asiantuntija Saana Siekkinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Työ- ja elinkeinokeskuksista sekä työ- ja elinkeinotoimistoista annetun lain tavoitteena on parantaa henkilö- ja yhteisöasiakkaille tarjottavia palveluja. Keskukset toimivat aluehallinnon yksikköinä ja toimistot paikallishallinnon viran-

omaisina. Laissa säädetään keskuksen ja toimiston tehtävistä, ohjauksesta ja organisaatiosta. Asetuksella ja työjärjestyksillä annetaan tarkemmat säännökset. Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä keskuksen erikoistumaan ja hoitamaan tehtäviä myös toimialueensa ulkopuolella yh-

teistyössä muiden keskusten ja viranomaisten, sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa.

Hallituksen esitystä valmisteltaessa on otettu huomioon valtion aluehallinnon uudistamishanke, jonka suunnittelussa ja toimeenpanossa voidaan hyödyntää työ- ja elinkeinohallinnon uudistuksesta saatavia kokemuksia.

Talousvaliokunnan käsityksen mukaan ehdotettu uudistus antaa hyvät mahdollisuudet parantaa asiakaspalvelua alueilla ja ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet. Valiokunta pitää tärkeänä, että keskuksilla ja toimistoilla on valmiudet nopeaan reagointiin alueen elinkeinoelämässä tapahtuviin muutoksiin.

Talousvaliokunta pitää organisaation toimivuuden ja tehokkuuden kannalta tärkeänä, että lakiehdotuksessa on määritelty selkeästi keskuksen johtajan ja toimiston päällikön johto- ja toimivaltasuhteet. Keskus on johtajan johtama kokonaisuus, ja johtajalla on vastuu keskuksen toiminnasta alueen kehittämisessä. Keskuksen alaisen toimiston johtaja johtaa toimiston toimintaa ja vastaa keskuksen asettamien tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Uuden lain mukaan työ- ja elinkeinokeskus perustaa ja lakkauttaa työ- ja elinkeinotoimistot ja määrää niiden toimipisteet. Toimistoilla on alueillaan tärkeä tehtävä työvoimapalveluiden tarjoamisessa, työvoiman saatavuuden turvaamisessa, maahanmuuttajien kotouttamisessa ja yritystoiminnan edistämisessä.

Talousvaliokunnan mielestä työ- ja elinkeinotoimiston riittävän monipuolisia palvelupistei-

tä tulee sijoittaa lähelle asiakkaita palvelujen kysynnän mukaan. Yritystoiminnan kehittämisen kannalta on olennaista osaavan työvoiman saatavuus. Valiokunta korostaa hallituksen valmistelemaa aluehallintouudistusta, jonka yhteydessä tulee myös työ- ja elinkeinoministeriön alue- ja paikallistoiminta arvioitavaksi. Samoin valiokunta korostaa valtion paikallishallinnon asiakaspalvelujen saatavuuteen liittyvää valtiovainministeriön (Selvitysmiehen raportti: Uusi julkinen asiakaspalvelumalli) selvitystä. Nämä muodostavat kokonaisuuden, jonka yhteydessä palvelujen saatavuus ja asiantuntemus tulee varmistaa lähellä asiakkaita kysynnän mukaan.

Yritystoiminnan kehittämisen kannalta on olennaista osaavan työvoiman saatavuus. Työvoimatarpeen kasvaessa työ- ja elinkeinotoimistojen on pyrittävä työllistämään ja välittämään käytettävissä oleva kotimainen työtön ja liikkuva työvoima mahdollisimman tehokkaasti. Ulkomaisen työvoiman tarve on kasvamassa ja maahanmuuttajien joukossa on työvoimapotentiaalia, joten työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävä edistää kotouttamista ja koulutuksen järjestämistä entisestään korostuu.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Eero Lehti /kok
vpj.	Antti Rantakangas /kesk	Päivi Lipponen /sd (osittain)
jäs.	Janina Andersson /vihr	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Petteri Orpo /kok (osittain)
	Harri Jaskari /kok	Sirpa Paatero /sd (osittain)
	Anne Kalmari /kesk	Markku Uusipaavalniemi /kesk
	Matti Kangas /vas (osittain)	Ulla-Maj Wideroos /r
	Toimi Kankaanniemi /kd	Antti Vuolanne /sd (osittain)
	Jouko Laxell /kok (osittain)	vjäs. Matti Saarinen /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Hallituksen esitys laiksi työ- ja elinkeinokeskuksista ja -toimistoista vastaa aiemmin tehtyä ministeriöuudistusta. Kokemukset ministeriöstä ovat vähäiset, joten uudistuksen vaikutuksista ei vielä ole vedettävissä johtopäätöksiä.

Talousvaliokunta tukee lausunnossaan eräin huomautuksin hallituksen esitystä TE-keskus- ja TE-toimistolaiksi. Valiokunta ei kuitenkaan ottanut riittävän vakavasti huomioon sitä, että lakiesitys antaa TE-keskuksen johtajalle varsin väljät valtuudet päättää toimistoverkosta keskuksen toiminta-alueella. Valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja valtiontalouden tiukat menokehykset uhkaavat johtaa siihen, että TE-toimistojen määrä supistetaan erittäin vähäiseksi. Tämä johtaa tärkeiden palvelujen etääntymiseen ja heikkenemiseen laajoilla alueilla koko maassa.

Hallituksen esitys jatkaa Vanhasen hallituksen aiempaa valtion paikallishallinnon palvelujen keskittämistä maakuntakeskuksiin tai vain muutamiin seutukuntakeskuksiin. Palvelujen etääntyminen lisää eriarvoistumiskehitystä ja maaseudun autioitumista.

Alueelliset työttömyyserot ovat suuret ja talouden kiristyessä työttömyys uhkaa kääntyä kasvuun. Sekä työnhakijoiden, yritysten että kuntien kannalta on tärkeää, että jokaisella seutukunnalla on kattavat palvelut tarjoava TE-toimisto. Erityisen tärkeää tämä on pitkien etäisyyksien ja korkean työttömyyden alueilla. Liian suuriksi muuttuvat toimistot eivät ole tehokkaita.

Talousvaliokunta tyytyi valitettavasti lausunnossaan hyväksymään palvelujen keskittämislinjauksen.

Toisena asiana toteamme, että maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) ja TE-keskuksen elinkeinoneuvottelukunnan toimikaudet tulisi säätää yhdenmukaisiksi, jotta yhteistoiminnan edellytykset turvataan mahdollisimman hyvin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että jokaisella seutukunnalla turvataan kattavat palvelut tarjoava työ- ja elinkeinotoimisto.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2008

Toimi Kankaanniemi /kd
Matti Kangas /vas

Matti Saarinen /sd
Jouko Skinnari /sd